2024

AKČNÝ PLÁN PRE **OTVORENÚ VEDU**

Skratka	Vysvetlenie	Zdroj
AP	Akčný plán	
APC	Article Processing Charge/poplatok za spracovanie článku	https://openaccess.cvtisr.sk/slovnik-pojmov/
APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja	https://www.apvv.sk/
CREPČ	Centrálny register evidencie publikačnej činnosti	https://cms.crepc.sk/
CREUČ	Centrálny register umeleckej činnosti	https://app.creuc.sk/?fn=AdvancedSearchChildAH0BN&&seo=CREU%C4%8C-H%C4%BEadanie
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR	https://www.cvtisr.sk/
DMP	Data Management Plan/ Plán manažmentu dát	https://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/open-access-data-management/data-management_en.htm
EIZ	Elektronické informačné zdroje	https://eiz.cvtisr.sk/
EOSC	European Open Science Cloud/ Európsky cloud pre otvorenú vedu	https://eraportal.sk/eraportal/otvoreny-pristup-eosc/europsky-cloud-pre-otvorenu-vedu-eosc/
ERA	Európsky výskumný priestor	https://eraportal.sk/
EÚ	Európska únia	https://european-union.europa.eu/index_en
FAIR	Findable, accesible, inter-operable, re-usable/ vyhľadateľné, dostupné, interoperabilné a opätovne použiteľné dáta	https://www.go-fair.org/fair-principles/
IT	Informačné technológie	
KEGA	Kultúrna edukačná grantová agentúra MŠVVaM SR	https://www.minedu.sk/kulturna-a-edukacna-grantova-agentura-msvvas-sr-kega/
MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky	https://www.minedu.sk/
NKOD	Národný katalóg otvorených dát	
OA	Open Access (otvorený prístup)	https://openaccess.cvtisr.sk/
OV	Otvorená veda	
PS RI4SK	Pracovná skupina pre vedeckú integritu	
SAV	Slovenská akadémia vied	https://www.sav.sk/
SR	Slovenská republika	
VaV	Výskum a vývoj	
VEGA	Vedecká grantová agentúra MŠVVaM SR a SAV	https://www.minedu.sk/vedecka-grantova-agentura-msvvas-sr-a-sav-vega/

Akčný plán pre otvorenú vedu na rok 2024

1. Účel Akčného plánu pre otvorenú vedu

Akčný plán pre otvorenú vedu na rok 2024 (ďalej len „akčný plán“) predstavuje po ukončení obdobia predchádzajúceho Akčného plánu pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2022 druhú fázu implementácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2028. Kladie si za cieľ pokračovať v nastolenom trende rozvoja otvorenej vedy na Slovensku cestou šírenia povedomia a vzdelávania o problematike v kontexte vedeckej komunikácie a dobrej praxe vedeckého výskumu, tvorby nástrojov pre monitorovanie a transparentné zdieľanie informácií o stave otvorenej vedy na slovenských akademických inštitúciách a definovania konkrétnych opatrení na podporu otvorených praktík v spolupráci s vedeckou komunitou, pretože zvyšovanie otvorenosti prospieva efektivite, transparentnosti, reprodukovateľnosti a integrite výskumu a približuje slovenské akademické prostredie európskemu štandardu.

Účelom akčného plánu je pokračovať v procese implementácie princípov otvorenej vedy do slovenského výskumno-vývojového priestoru v súlade s dlhodobými prioritami Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030. Akčný plán stavia na výsledkoch úspešne splnených úloh, kladie si za cieľ dokončiť úlohy prenesené z predchádzajúceho obdobia a stanovuje v rámci realizácie Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028 ďalšie kroky smerujúce k naplneniu jej opatrení.

Národná stratégia pre otvorenú vedu 2021 – 2028 stanovuje dlhodobé smerovanie rozvoja vedy na Slovensku smerom k otvorenosti a transparentnosti v deviatich strategických oblastiach:

1. Podporiť otvorený prístup k vedeckým výstupom financovaným z verejných zdrojov a/alebo vo verejnom záujme;
2. Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom;
3. Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu;
4. Systém financovania otvorenej vedy;
5. Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy;
6. Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát;
7. Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy;
8. Hodnotenie výskumu a vývoja v súlade s princípmi otvorenej vedy;
9. Podpora rozvoja občianskej vedy.

V akčnom pláne sú zahrnuté opatrenia jednorazového charakteru, aj dlhodobého charakteru – opatrenia priebežné. U priebežných opatrení budú stanovené míľniky, ktoré budú v danom období dosiahnuté. Akčné plány pre otvorenú vedu budú spracovávané každé dva roky platnosti Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028 (do 2028). V nasledujúcom akčnom pláne bude vždy časť venovaná vyhodnoteniu plnenia úloh predchádzajúceho akčného plánu a napĺňaniu úloh Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021-2028.

1.1. Vyhodnotenie Akčného plánu pre otvorenú vedu 2021- 2022

Akčný plán na roky 2021-2022 prispel k uskutočneniu prvých krokov, ktoré pripravili základ pre ďalšiu implementáciu Národnej stratégie pre otvorenú vedu 2021 – 2028. Väčšinu z jeho cieľov sa podarilo naplniť. Medzi tieto ciele patria:

1. pri MŠVVaM SR vznikla Pracovná skupina pre otvorenú vedu, ktorá sa stretáva pravidelne v mesačných intervaloch,
2. uskutočnila sa analýza legislatívneho prostredia vo vzťahu k napĺňaniu potenciálu otvorenej vedy v SR,
3. analýza finančných prostriedkov vynakladaných na otvorené publikovanie (Analýza APC poplatkov),
4. spresnili sa podmienky sprístupňovania záverečných prác,
5. bola vypracované Metodické odporúčanie na tvorbu a implementáciu inštitucionálnej politiky otvorenej vedy pre inštitúcie vykonávajúce vedu a výskum,
6. bola vypracovaná príručka pre doktorandov, ktorá odporúča začlenenie problematiky otvorenej vedy do VŠ štúdia,
7. problematika otvorenej vedy bola začlenená do študijného programu pre budúcich informačných špecialistov a knihovníkov,
8. bola iniciovaná zmena systému hodnotenia výskumu a vývoja s prihliadnutím na prvky otvorenej vedy,
9. propagovať potenciál občianskej vedy.
10. koordinácia Pracovnej skupiny pre otvorenú vedu s MIRRI v oblasti otvorených dát,
11. vyhodnotenie Akčného plánu na roky 2021-2022.

Vyhodnotiť Akčný plán pre otvorenú vedu na roky 2021-2022 môžeme nasledovne:

Počet splnených úloh	11
Počet prenesených úloh do nového akčného plánu	7
Celkový počet úloh	18

Ciele Akčného plánu pre otvorenú vedu 2021 – 2022, ktoré ostali v štádiu rozpracovanosti alebo neboli splnené, sú prenesené do aktuálneho akčného plánu (úlohy 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9). Pri týchto úlohách sa vyskytli okolnosti, ktoré znemožnili úlohu splniť v určenom termíne, prípadne sa po analýze pristúpilo k zmene, resp. posunutiu obsahu úlohy, alebo príčinou, ktorá zabránila aspoň čiastočnému plneniu, je nedostatok finančných zdrojov podmieňujúcich ich plnenie.

Plné znenie vyhodnotenia Akčného plánu pre otvorenú vedu 2021 – 2022 je k dispozícii na stránke uznesení rokovaní vlády Slovenskej republiky https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28066/1.

2. Opatrenia Akčného plánu pre otvorenú vedu

2.1 Súčasný stav otvorenej vedy na Slovensku

Vízia: Navrhovanie funkčných implementačných opatrení vyžaduje detailnú znalosť aktuálneho stavu otvorenej vedy a jej rozvoja v slovenskom akademickom a vedeckom prostredí. Návrh systému pravidelného monitorovania vývoja v tejto oblasti.

Úloha č. 1: Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.

Popis aktivít: Realizácia celoštátneho prieskumu aktuálnej situácie rozvoja otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách, ktorý umožní monitorovanie súčasného stavu implementácie princípov otvorenej vedy na národnej úrovni. Prieskum zahŕňa mapovanie kapacít a implementácie základných prvkov ako sú politiky, výstupy (vedecké publikácie a dáta), infraštruktúra, zručnosti, vzdelávanie a i. Súčasťou je sprístupnenie výstupov z celoštátneho prieskumu formou súhrnnej správy vo forme otvorených údajov NKOD ako aj návrh stabilného systému pravidelného monitorovania. Súčasťou je návrh stabilného systému pravidelného monitorovania. Výstup z procesu monitorovania bude tvoriť podklad k ďalším návrhom opatrení na podporu otvorenej vedy na Slovensku.

Termín: 31. december 2024

Zodpovedný: MŠVVaM SR

2. 2 Otvorený prístup k vedeckým dátam

Vízia: vedecké dáta, ktoré tvoria základ vedeckých publikácií a vedeckých projektov, sú v maximálne možnej miere otvorené a uzavreté len do tej miery, ako je potrebné. Podpora politík manažmentu vedeckých dát zodpovedá princípom FAIR. Podpora transparentnosti a reprodukovateľnosti vedecko-výskumných výsledkov. Návrh zefektívnenia postupov a metodológií súvisiacich s možnosťami reprodukovania výsledkov výskumu na Slovensku

Úloha č. 2: V súlade s princípmi FAIR iniciovať zavedenie podmienky tvorby a implementácie plánu manažmentu vedeckých dát (Data Management Plan) pre všetky vedecké projekty financované z verejných zdrojov.

Popis aktivít: pre grantové agentúry vypracovať metodiku spresňujúcu podmienky a nároky na zaradenie plánu manažmentu vedeckých dát do žiadostí o grant s perspektívou jeho implementácie do konca roku 2026.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: APVV, VEGA/KEGA, Výskumná agentúra, Technologická agentúra (SIEA), CVTI SR

Úloha č. 3: Vytvorenie informačných materiálov a podpora vzdelávacích aktivít ohľadom reprodukovateľnosti, overiteľnosti a transparentnosti výskumného procesu

Popis aktivít: V spolupráci so Slovak Reproducibility Network pre výskumné inštitúcie vytvoriť informačné materiály zamerané na problematiku reprodukovateľnosti výskumu. Prostredníctvom vzdelávacích podujatí zapojenie akademickej a vedeckej komunity do diskusie o dôležitosti reprodukovateľnosti a vývoji svetových trendov v danej oblasti.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

2.3 Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu

Vízia: strategická podpora bezplatného online prístupu k vedeckým publikáciám financovaným z verejných zdrojov.

Úloha č. 4: Vypracovať manuál na budovanie, úspešnú prevádzku inštitucionálnych repozitárov v slovenských výskumných inštitúciách. Prílohu manuálu bude tvoriť prípadová štúdia na katalogizáciu obsahu inštitucionálneho repozitára v Národnom katalógu otvorených údajov.

Popis aktivít: v rámci podpory zelenej cesty otvoreného prístupu zabezpečiť manuál, ktorý opisuje hlavné koncepčné kroky nutné pre zriadenie a úspešnú prevádzku inštitucionálneho repozitára.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR, vysoké školy

2.4 Systém financovania otvorenej vedy

Vízia: stabilné a transparentné mechanizmy umožňujúce pokrytie nákladov spojených s publikovaním v režime otvoreného prístupu.

Úloha č. 5: Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania publikačných poplatkov.

Popis aktivít: v spolupráci so zainteresovanými stranami zadefinovať ustanovenie centrálnej finančnej podpory publikovania vedeckých článkov a kníh v režime otvoreného prístupu, ktorý umožňuje vedcom publikovať open access publikačné výstupy v prípadoch, keď iné finančné prostriedky nie sú k dispozícii. Podporené budú publikácie vo vybraných kvalitných vedeckých časopisoch (v prípade kníh publikácie u kvalitných vydavateľov), pričom hlavným kritériom rozhodovania bude spoľahlivý recenzný proces a potenciál medzinárodného dosahu.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR, zástupcovia SAV a vysokých škôl

Úloha č. 6: S vydavateľmi vedeckého obsahu uzatvoriť prednostne transformačné zmluvy, ktoré umožňujú publikovanie určitého objemu vedeckých publikácií formou otvoreného prístupu bez platenia APC poplatkov.

Popis aktivít: uzatvorenie tzv. transformačných zmlúv (transformative agreements) s relevantnými zahraničnými vydavateľmi vedeckého obsahu, ktoré okrem online prístupu k uzamknutým vedeckým

časopisom zahŕňajú publikovanie v OA časopisoch vydavateľa a ktoré predstavujú prechodnú fázu smerom k úplnému otvorenému prístupu.

Termín: 31. december 2024
Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

2.5 Evidencia a monitorovanie financovania otvoreného prístupu

Vízia: agregácia dát, ktoré sú potrebné na budovanie efektívneho a transparentného systému financovania nákladov na zlatý otvorený prístup na slovenských akademických inštitúciách.

Úloha č. 7: V systéme Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie poľa indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti.

Popis aktivít: do systému CREPČ implementovať pole na zaevidovanie publikovania v režime otvoreného prístupu (typ licencie) a pole na zaevidovanie výšky zaplateného APC poplatku.

Termín: 31. december 2024
Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

2.6 Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát

Vízia: efektívny postup a plnenie úloh v oblasti otvorených dát a IT nástrojov vyžaduje analýzu existujúceho stavu a využívania otvorených dát a IT nástrojov, ako aj koordináciu s ďalšími aktérmi kompetentnými v tejto strategickej oblasti.

Úloha č. 8: **Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.**

Popis aktivít: Položiť základy pre systematický výskum využívania otvorených IT nástrojov v slovenskom akademickom a vedeckom prostredí uskutočnením pilotnej štúdie na vybranej výskumnej inštitúcii a výsledky (názov IT nástroja, typ IT nástroja, typ licencie, účel použitia) a použiť ako základ pre šírenie povedomia o možnostiach a výhodách využívania otvorených IT nástrojov, ich šírenie a podporu

Termín: 31. december 2024

Zodpovedný: MŠVVaM SR, Dátová kancelária MIRRI

2.7 Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy

Vízia: otvorená veda ako súčasť celoživotného vzdelávania akademickej a vedeckej komunity s dôrazom na začínajúcich pracovníkov a doktorandov. Organizácia podujatia prezentujúceho

aktuálny vývoj v oblasti otvorenej vedy a implementácie odporúčaní Európskej komisie a UNESCO pre otvorenú vedu na Slovensku.

Úloha č. 9: Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR.

Popis aktivít: platforma, ktorá umožní komplexné a verejne dostupné online vzdelávanie v problematike otvorenej vedy naprieč inštitúciami a s celorepublikovým dosahom. Vedci, akademickí zamestnanci a študenti získajú znalosti potrebné na to, aby mohli princípy otvorenej vedy uplatňovať vo svojej každodennej praxi.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

Úloha č. 10: Usporiadanie medzinárodného podujatia o otvorenej vede.

Popis aktivít: Využiť dostupné kapacity na zorganizovanie odborno-osvetového podujatia konferenčného charakteru s medzinárodnou účasťou, ktoré sa bude dotýkať tém a dobrej praxe otvorenej vedy vo svete a na Slovensku. Cieľom je sprostredkovanie aktuálnych a relevantných trendov a stratégií z oblasti otvorenej vedy, otvoreného prístupu či špecificky občianskej vedy v domácom slovenskom vedecko-výskumnom a knižnično-informačnom prostredí. Podporiť sieťovanie, výmenu know-how a profesionálnych poznatkov medzi domácimi a zahraničnými advokátmi otvorenej vedy a ďalšími aktérmi akademického a vedeckého ekosystému, prípadne medzi tvorcami politík otvorenej vedy.

Termín: 31. december 2024

Zodpovedný: CVTI SR

2.8 Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy

Vízia: zvyšovanie povedomia a informovanosti o možnosti využívania verejných licencií pri publikovaní v režime otvoreného prístupu, sprístupňovaní dát a iných výstupov výskumu

Úloha č. 11: Vytvorenie vzdelávacieho programu zameraného na používanie licencií Creative Commons ako najširšie využívaných verejných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov v režime otvoreného prístupu.

Popis aktivít: v spolupráci s organizáciou Creative Commons preklad certifikačného medzinárodného programu Creative Commons a jeho lokalizácia v slovenskom prostredí. Vytvorenie informačných materiálov zameraných na jednotlivé druhy licencií Creative Commons a možností ich používania na Slovensku všeobecne a so zameraním na konkrétne príklady aplikácie podľa typu materiálu, na ktorý sa vzťahujú. Stanovenie spôsobu jeho realizácie a propagácie.

Termín: 31. december 2024

Zodpovední: CVTI SR

2.9 Previazanie integrity a otvorenej vedy ako úzko súvisiacich aspektov vedecko-výskumného procesu

Vízia: Pri praktickom uplatňovaní princípov otvorenej vedy na slovenských výskumných inštitúciách sa dodržiava vysoký štandard integrity výskumu, ktorého základom je vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy a akademickej integrity od prvých ročníkov vysokoškolského štúdia. Diskusia o aktuálnych otázkach výskumnej integrity a otvorenej vedy v akademickej komunite prostredníctvom spolupráce kľúčových aktérov v obidvoch oblastiach.

Úloha č. 12: Nadviazanie spolupráce s Pracovnou skupinou pre výskumnú integritu (PS2 RI4SK) a vznikajúcou Národnou etickou komisiou.

Popis aktivít: Spoločná realizácia vzdelávacích podujatí, školiacich aktivít a tvorba otvorených vzdelávacích a metodických zdrojov zameraných na zvyšovanie povedomia o princípoch otvorenej vedy, integrity výskumu a ich vzájomnom prepojení v širšom kontexte, keďže tieto koncepty sa dopĺňajú a vzájomne posilňujú. Zapracovanie princípov integrity do dokumentov týkajúcich sa rozvoja otvorenej vedy a princípov otvorenosti do dokumentov týkajúcich sa integrity výskumu. Pretavenie princípov otvorenej vedy do akademickej a vedeckej praxe, upevňovanie kultúry vedeckej integrity a rozvíjanie diskusie o tejto problematike v rámci akademickej komunity na Slovensku prostredníctvom spoločných podujatí.

Termín: 31. december 2024
Zodpovední: MŠVVaM SR, CVTI SR

2.10 Vyhodnotenie akčného plánu

Vízia: Každý akčný plán bude po dvojročnom časovom období vyhodnotený.

Úloha č. 13: Vyhodnotenie akčného plánu

Popis aktivít: Vyhodnotením akčného plánu bude možné pripraviť a nadviazať na ďalší Akčný plán pre otvorenú vedu na roky 2025 – 2026.

Termín: 28. február 2025

Zodpovedný: MŠVVaM SR

3. Implementácia Akčného plánu pre otvorenú vedu

Implementačná štruktúra akčného plánu zahŕňa:
- časový harmonogram realizácie jednotlivých úloh
- zadefinovanie zdrojov financovania
- sústavu indikátorov plnenia úloh
- register rizík

Gestorom Akčného plánu pre otvorenú vedu je Centrum vedecko-technických informácií SR. V súčinnosti s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu pre každú úlohu stanovujú postup realizácie, časový harmonogram a na pravidelnej báze hodnotia pokrok plnenia úloh.

3.1. Časový harmonogram

Harmonogram zahrňuje úlohy dlhodobého charakteru s termínom plnenia do 31.12.2024, v niektorých prípadoch s presahom do budúcich akčných plánov.

Tabuľka 1: Časový harmonogram úloh

Č. úlohy	Názov úlohy s termínom plnenia do 31.12.2024
1	Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.
2	V súlade s princípmi FAIR iniciovať zavedenie podmienky tvorby a implementácie plánu manažmentu vedeckých dát (Data Management Plan) pre všetky vedecké projekty financované z verejných zdrojov.
3	Vytvorenie informačných materiálov a podpora vzdelávacích aktivít ohľadom reprodukovateľnosti, overiteľnosti a transparentnosti výskumného procesu.
4	Vypracovať manuál na budovanie, úspešnú prevádzku inštitucionálnych repozitárov v slovenských výskumných inštitúciách. Prílohu manuálu bude tvoriť prípadová štúdia na katalogizáciu obsahu inštitucionálneho repozitára v Národnom katalógu otvorených údajov.
5	Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania publikačných poplatkov.
6	S vydavateľmi vedeckého obsahu uzatvoriť prednostne transformačné zmluvy, ktoré umožňujú publikovanie určitého objemu vedeckých publikácií formou otvoreného prístupu bez platenia APC poplatkov
7	V systéme Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie poľa indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti.
8	Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.
9	Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR.
10	Usporiadanie medzinárodného podujatia o otvorenej vede.
11	Vytvorenie vzdelávacieho programu zameraného na používanie licencií Creative Commons ako najviac využívaných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov výskumu.
12	Nadviazanie spolupráce s Pracovnou skupinou pre výskumnú integritu (PS2 RI4SK) a vznikajúcou Národnou etickou komisiou.
13	Vyhodnotenie Akčného plánu na rok 2024.

3.2. Zdroje financovania

Náklady na realizáciu úloh akčného plánu sú v roku 2024 financované v nasledujúcej štruktúre financovania:

1. Štátny rozpočet:
    a. Úloha č. 7: V systéme Centrálneho registra publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie modulu indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti - plánované finančné náklady: 20 000 EUR z toho nezabezpečené 0 EUR. MŠVVaM SR nežiada navýšenie kapitoly na rok 2024 a financuje aktivity v rámci schválených limitov kapitoly.

2. Európske štrukturálne a investičné fondy:
    a. Úloha č. 5: Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania APC poplatkov
    b. Úloha č. 9: Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre vedeckú a akademickú komunitu v SR

    V rámci schváleného Programu Slovensko sú finančné prostriedky na túto aktivitu v roku 2024 plne zabezpečené vo výške 9 610 000 EUR, pričom systémovo sú zahrnuté v priorite 1: Veda, výskum a inovácie, Cieľ 1: Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT, Špecifický cieľ 1.1: Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií, Opatrenie 1.1.2 Podpora ľudských zdrojov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a Opatrenie 1.1.4 Podpora optimalizácie, rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry.

3.3. Monitoring Akčného plánu pre otvorenú vedu

Pre monitoring plnenia jednotlivých úloh je nevyhnutné nastavenie odpovedajúcich indikátorov tak, aby na záver bolo možné správne vyhodnotiť úspešnosť realizácie akčného plánu.

Tabuľka 2: Monitoring plnenia jednotlivých úloh akčného plánu

Strategická oblasť NS	Úloha	Termín	Kritérium
Súčasný stav otvorenej vedy na Slovensku	Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.	31.12.2024	Áno/Nie
Otvorený prístup k vedeckým dátam	V súlade s princípmi FAIR iniciovať zavedenie podmienky tvorby a implementácie plánu manažmentu vedeckých dát (Data Management Plan) pre všetky vedecké projekty financované z verejných zdrojov.	31.12.2024	Áno/Nie
	Vytvorenie informačných materiálov a podpora vzdelávacích aktivít ohľadom reprodukovateľnosti, overiteľnosti a transparentnosti výskumného procesu.	31.12.2024	Áno/Nie
Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu	Vypracovať manuál na budovanie, úspešnú prevádzku inštitucionálnych repozitárov v slovenských výskumných inštitúciách. Prílohu manuálu bude tvoriť prípadová štúdia na katalogizáciu obsahu inštitucionálneho	31.12.2024	Áno/Nie

	repozitára v Národnom katalógu otvorených údajov.		
Systém financovania otvorenej vedy	Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania publikačných poplatkov.	31.12.2024	Áno/Nie
	S vydavateľmi vedeckého obsahu uzatvoriť prednostne transformačné zmluvy, ktoré umožňujú publikovanie určitého objemu vedeckých publikácií formou otvoreného prístupu bez platenia APC poplatkov.	31.12.2024	Áno/Nie (aspoň jedna)
Evidencia a monitorovanie financovania otvoreného prístupu	V systéme Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie poľa indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti.	31.12.2024	Áno/Nie
Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát	Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.	31.12.2024	Áno/Nie
Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy	Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR.	31.12.2024	Áno/Nie
	Usporiadanie medzinárodného podujatia o otvorenej vede.	31.12.2024	Áno/Nie Počet účastníkov
Ochrana duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy	Vytvorenie vzdelávacieho programu zameraného na používanie licencií Creative Commons ako najviac využívaných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov výskumu.	31.12.2024	Áno/Nie
Previazanie integrity a otvorenej vedy ako úzko súvisiacich aspektov vedecko-výskumného procesu	Nadviazanie spolupráce s Pracovnou skupinou pre výskumnú integritu (PS2 RI4SK) a vznikajúcou Národnou etickou komisiou.	31.12.2024	Áno/Nie
Vyhodnotenie akčného plánu	Vyhodnotenie Akčného plánu na rok 2024.	31.12.2024	Áno/Nie

V druhom polroku 2024 gestor akčného plánu v súčinnosti s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu vypracuje Evaluačnú správu, ktorá bude formulovať mieru splnenia úloh akčného plánu (viď. indikátory) a zároveň spätnú väzbu. Vypracované analýzy a správy o plnení úloh akčného plánu budú zverejnené formou otvoreného prístupu. Evaluačná správa akčného plánu bude slúžiť ako základ na vypracovanie nadväzujúceho akčného plánu a vypovedať o postupnom napĺňaní vízií Národnej stratégie pre otvorenú vedu SR.

3.4. Riadenie rizík akčného plánu

V rámci implementácie jednotlivých úloh Akčného plánu pre otvorenú vedu sa môže objaviť celý rad rizík. Je potrebné správne nastaviť ich monitorovanie a vyhodnotiť ich eskaláciu včas, aby bolo možné ich dopad eliminovať alebo redukovať.

Za systém riadenia rizík je zodpovedný gestor akčného plánu – CVTI SR spolu s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu, ktorí budú na pravidelnej báze vyhodnocovať riziká a navrhovať spôsoby ich ošetrenia.

Tabuľka 3: Riadenie rizík akčného plánu

Názov úlohy	**Riziko**	**Dopad**	**Eliminácia rizika**
Zmapovanie súčasného stavu problematiky otvorenej vedy na slovenských verejných akademických a vedeckých inštitúciách.	nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	relevantné	Plán včasného a komplexného informovania
V súlade s princípmi FAIR iniciovať zavedenie podmienky tvorby a implementácie plánu manažmentu vedeckých dát (Data Management Plan) pre všetky vedecké projekty financované z verejných zdrojov.	neočakávané problémy a situácie na strane grantových agentúr	relevantné	Spoločná diskusia relevantných strán a definovanie alternatívneho riešenia úlohy č. 2
	časový sklz pri realizácii		
Vytvorenie informačných materiálov a podpora vzdelávacích aktivít ohľadom reprodukovateľnosti, overiteľnosti a transparentnosti výskumného procesu.	Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie´ prioritných úloh
	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
Vypracovať manuál na budovanie, úspešnú prevádzku inštitucionálnych repozitárov v slovenských výskumných inštitúciách. Prílohu manuálu bude tvoriť prípadová štúdia na katalogizáciu obsahu inštitucionálneho repozitára v Národnom katalógu otvorených údajov.	redukcia personálnych kapacít na strane gestora AP	kritické	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
	časový sklz pri realizácii		
Zadefinovať centrálny finančný fond na publikovanie v režime	nenájdenie konsenzu ohľadne	relevantné	Krízové riadenie, tvorba

zlatej cesty otvoreného prístupu (gold open access publishing) a navrhnúť systém kontinuálneho monitorovania publikačných poplatkov.	ustanovenia Centrálneho fondu na úhradu APC poplatkov		komunikačného plánu, väčšia zaangažovanosť zriaďovateľa
	neúspešnosť projektov a nepridelenie externého financovania (fondy EÚ)	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
S vydavateľmi vedeckého obsahu uzatvoriť prednostne transformačné zmluvy, ktoré umožňujú publikovanie určitého objemu vedeckých publikácií formou otvoreného prístupu bez platenia APC poplatkov.	nedostatok finančných zdrojov na zabezpečenie EIZ	kritické	Na základe štatistických dát, disponibilných finančných prostriedkov a aktuálnych podmienok zostaviť relevantné portfólio EIZ. Krízové riadenie, tvorba presného harmonogramu realizácie Úlohy č. 6
	neúspech pri uzatváraní transformačných zmlúv	relevantné	
V systéme Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) vytvoriť podmienky na zavedenie poľa indikujúceho publikovanie v režime otvoreného prístupu a poľa pre výšku poplatku APC. Rozpracovanie s tým súvisiacej úpravy metodiky evidencie publikačnej činnosti.	časový sklz pri realizácii	relevantné	Krízové riadenie, tvorba presného harmonogramu realizácie Úlohy č. 7
Realizácia prípadovej štúdie využívania otvorených IT nástrojov v slovenskej akademickej a vedeckej inštitúcii.	nekvalitne zrealizovaná analýza	relevantné	Jasný business plán, starostlivé riadenie a pravidelná kontrola vykonávaných činností
Vypracovať projekt platformy na poskytovanie online kurzov z oblasti otvorenej vedy pre akademickú a vedeckú komunitu v SR.	neúspešnosť projektu a nepridelenie externého financovania (fondy EÚ)	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
Usporiadanie medzinárodného podujatia o otvorenej vede.	Nedostatok finančných a personálnych zdrojov na realizáciu	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh
Vytvorenie vzdelávacieho programu zameraného na používanie licencií Creative Commons ako najviac využívaných licencií pri publikovaní vedeckých výstupov	Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu	kritické	Revízia ambícií AP a stanovenie prioritných úloh

výskumu.	Redukcia personálnych kapacít	relevantné	Krízové riadenie a stanovenie prioritných úloh
Nadviazanie spolupráce s Pracovnou skupinou pre výskumnú integritu (PS2 RI4SK) a vznikajúcou Národnou etickou komisiou.	nedostatočná angažovanosť zúčastnených strán	nízke	Pravidelné stretnutia a určenie zodpovedností, existencia záložného plánu, ktorý identifikuje ďalšie možnosti spolupráce
Vyhodnotenie Akčného plánu na rok 2024.	Zle nastavený časový harmonogram realizácie Akčného plánu na rok 2024	nízke	V spolupráci s Pracovnou skupinou pre otvorenú vedu, tvorba záložného plánu

Miera rizika: nízke, relevantné, vysoké, kritické

Centrum vedecko-technických informácií SR
Lamačská cesta 8/A
811 04 Bratislava
www.cvtisr.sk